

De economie kàn Covid-19 overleven

Posted on 2 mei 2020 by Eduard Bomhoff

De beurs is er al weken van overtuigd dat Covid-19 in de zomer retireert en in de late herfst niet met dezelfde hevigheid terugkomt. De Standard & Poor's 500-index bereikte een piek van 3386 op 19 februari en sloot donderdag 30 april op 2912, 14 procent lager. Dat percentage zou veel hoger moeten zijn wanneer we vrezen dat het virus dit hele jaar continu doorraast.

Maar de beurs neemt kennelijk aan, dat de kans op een aanhoudende epidemie niet groot is en dat de grafiek van de besmettingen en de sterfgevallen de vorm van een klok heeft, met een opgaande fase, een piek en een daling totdat eerst 97, dan 99 en dan 100 procent van de nieuwe gevallen is verdwenen.

Virussen houden niet van de zomermaanden

Op 28 april plaatste de Franse viroloog Didier Raoult een video-interview op Twitter, waarin hij dat optimisme deelt. Zijn instituut in Marseille behandelt al heel lang Franse moslims, die terugkeren van de pelgrimstocht naar Mekka en Medina. In de vrome mensenmassa lopen ze allerlei besmettelijke ziektes op, ook varianten van de griep, maar komen ze terug in de Europese zomermaanden, dan heeft nooit

iemand een griepvirus. Raoult begrijpt na een lange carrière als viroloog nog niet, waarom virussen in de griep-familie wel overleven in de hitte van Saoedi-Arabië maar niet in de zomer van Marseille. Maar de feiten zijn onmiskenbaar.

Ik wees eerder al op de uitzonderlijke resultaten tegen het virus in Australië, waar het Sydney en Melbourne bereikte tijdens de zomer van het zuidelijke halfrond, en de gunstige uitkomsten in tropisch Maleisië en Thailand. Mijn lokale krant had deze week een verhaal over een ziekenhuis in Bangkok dat 200 patiënten had behandeld tegen Covid-19 waarvan tot nog toe geen enkele was overleden. Het virus heeft hard toegeslagen in landen (waaronder Nederland) met een temperatuur in maart tussen 5 en 11 graden, maar gemiddeld veel minder in landen met een warmer en vochtiger klimaat.

Slechts één piek?

Prof. Raoult gelooft niet, dat wiskundige modellen veel waard zijn, maar hij stemt in met de beslissing van de modellenbouwers van Johns Hopkins in de VS en – onafhankelijk daarvan – bij DDI in Singapore om uit te gaan van een enkele piek in de besmettingen. In dat geval hebben Italië, Spanje en ook Nederland het ergste achter de rug. Raoult herinnert zijn gehoor er aan dat virus-aanvallen, ook in de eeuwen toen er nog geen vaccins waren, altijd één piek vertoonden en dan weer naar de achtergrond verdwenen. Hij waagt zich niet aan een verklaring, maar rekent daarom met een enkele piek ook voor Covid-19.

Gaan we daar van uit, dan is ook optimisme gerechtvaardigd over de financiële en economische afloop van Covid-19. Vergelijkingen met de grote depressie van 1929-'33 gaan niet op, omdat de deflatie (het omgekeerde van inflatie, toen met prijzen die met 30 procent of meer daalden) een golf van faillissementen veroorzaakte die geen snelle oplossing hadden, precies vanwege die lagere prijzen. Wie wil een boerderij overnemen van een failliete boer, wanneer de landbouwprijzen ieder jaar verder dalen? Wie kan een winkelcentrum herfinancieren wanneer de omzet van de winkels jaar in jaar uit verder daalt door deflatie?

Centrale banken kunnen bijdrukken

Centrale banken kunnen deflatie altijd en overal stoppen met het grootschalig drukken van nieuw geld, maar waren in 1929-'33 gebonden aan de gouden standaard die zulk onbeperkt drukken van nieuw geld niet toestond. Het keurslijf

van de gouden standaard dicteerde in 1929-'33 dat er altijd genoeg goud in de kluis van de centrale bank moest liggen om een speculatieve inwisseling van papiergeld in goud te financieren.

Anno 2020 kan de Federal Reserve in de VS ongehinderd 1400 miljard aan bankreserves bijdrukken, en door swap-overeenkomsten met andere centrale banken de hele wereld van bijna 500 miljard dollar-liquiditeit voorzien. Dat houdt de financiële markten liquide en verhindert een solvabiliteitscrisis en een deflatie – tenminste als Covid-19 deze zomer na een eenmalige piek inderdaad afzwakt.

We kunnen dat aflezen aan de dagelijkse cijfers voor renteverschillen tussen papier uitgegeven door commerciële banken (die kunnen omvallen) en de Federal Reserve (die altijd dollars kan drukken). Zulke renteverschillen spotten omhoog in de crisis van oktober 2008 en hadden vijf maanden nodig om weer hun normale, kleine waarden terug te vinden. Dit jaar was er een piek in maart, maar die was deze week al weer goeddeels verdwenen. Een betrouwbaar teken dat de liquiditeitsvoorziening goed is geregeld en dat de kredietmarkt veel minder is aangetast dan in de crisis van 2008-'9.

Restaurants kunnen snel weer beginnen

Hotels kunnen na drie of vier maanden leegstand weer openen. Vliegtuigen eisen onderhoud en moeten regelmatig een klein stukje rijden om de banden in goede conditie te houden, maar zijn na de zomer nog niet hopeloos verouderd. Restaurants vereisen weinig startkapitaal en zullen daarom snel weer gasten kunnen ontvangen.

De economie kan Covid-19 overleven, maar de crisis is zuur voor jonge mensen die nét dit voorjaar hun opleiding voltooien, treurig voor de werkloze mensen die inkomen, status en zekerheid kwijt zijn, en nagelbijtend stressvol voor ondernemers die hun zaak zien omvallen. Maar een wereldwijde crisis van solvabiliteit wordt het niet. .. tenzij de beurs, prof. Raoult en de financiële arbitraganten deze zomer allemaal ongelijk krijgen.